

กลยุทธ์การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
Strategic Teaching Thai Language in the 21st Century of
Develop Analysis Thinking Skills

จรุงภรณ์ กลางบุรีรัมย์¹

Charungphorn Klangburum¹

Email : jamee9551@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ ในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์การสอนภาษาไทย สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คือ สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการคิดเป็นกลไก การตอบสนองของสมองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นกิจกรรมทางจิตอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับทุกคนตลอดเวลา การคิดวิเคราะห์ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่นๆ การคิดวิเคราะห์มีด้วยกัน 3 ระดับ คือ การคิดระดับพื้นฐาน การคิดระดับกลาง และการคิดระดับสูง ครูภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนไปสู่ระดับการคิดขั้นสูง ทักษะการคิดที่ผู้เรียนพึงมี ประกอบไปด้วย การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ โดยครูภาษาไทยจะต้องนำรูปแบบ วิธีการสอน เทคนิคการสอน เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในบทความนี้ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง กลยุทธ์การสอนของครูภาษาไทยที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบไปด้วย 1) รูปแบบการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม 2) รูปแบบการสอนเน้นการคิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ 3) รูปแบบการสอนเน้นการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดซินเนคติกส์ และ 4) รูปแบบการสอนเน้นการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณของ เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ โดยครูภาษาไทยอาจจะจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จัดบรรยากาศ สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการคิดเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในประจำวันได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : กลยุทธ์; การสอนภาษาไทย; ศตวรรษที่ 21; ทักษะการคิดวิเคราะห์

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด

¹Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

*ได้รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2563; แก้ไขบทความ: 5 กันยายน 2563; ตอบรับ
การตีพิมพ์: 21 กันยายน 2563

Received: July 24, 2020; Revised: September 5, 2020; Accepted: September 21, 2020

ABSTRACT

This article aims to develop learners of critical thinking skills Performance in the 21st Century of students include Performance of Thinking. The thinking is The mechanism is the brain's response to various stimuli. Mental activity is one that happens to everyone all the time . Thinking makes humans different from other animals. There are three Analysis of thinking. The basic Thinking, Intermediate And Analysis thinking. Thai language teachers in the 21st century have to very important to promote and develop thinking skills .The students towards higher-order thinking. Analytical Thinking, Solving problems Thinking, The Critical Thinking and Creativity Thinking. Thai language teachers will be taught how to model teaching, methods and techniques to the strategy is to develop thinking skills. In this essay, The writers for example teaching strategies :1) Bloom's Taxonomy Model 2) Torrance's Future Problem Solving Instructional Model 3) Synectics Instructional Model and 4) Phenphisut Nekmanuruk Instruction Model. Thai language teachers have to Event held at the teaching materials and equipment, As well as integrating thinking skills together. In order to develop higher-order thinking skills of students. This will enable the students to live happily in their daily work.

Keywords : Strategic; Teaching Thai Language; 21st Century; Analysis Thinking Skills

1. บทนำ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์การสอนภาษาไทย สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คือ สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นกลไกในการตอบสนองของสมองต่อสิ่งเร้าต่างๆ เป็นกิจกรรมทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับทุกคนตลอดเวลา การคิดวิเคราะห์ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์อื่นๆ เพราะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะขั้นสูงที่ต้องมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ สังคมโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาก้าวไกล ไม่ว่าจะเป็นด้านความเจริญทางเทคโนโลยี การคมนาคม หรือการขนส่งต่างๆ นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมมนุษย์ได้ แม้กระทั่งการศึกษาในยุคปัจจุบันก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยอยู่ตลอดเวลาตามวิถีทางสังคมมนุษย์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัด การศึกษาไทยแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย และวิถีความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาแล้วก็ตาม หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ยังไม่สามารถบ่งชี้ให้ครูผู้สอนเห็นว่า

ผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้ ซึ่งขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ได้พยายามอย่างเต็มที่เพื่อหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น(พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข, 2557 : 13)

สำหรับการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดก็ตาม กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยก็ยังคงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในด้านของการสื่อสาร การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้มีประสิทธิภาพ โดยทั้งหมดจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักภาษาและวรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องหาเทคนิควิธีการสอนเพื่อจะให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น ซึ่งบทความนี้จะได้นำเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 ดังต่อไปนี้ (สมบัติ การจนารักษ์พงศ์, 2549 : 56)

การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 หมายความว่า เป็นวิธีที่ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องสามารถบูรณาการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้สอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ประการแรก คือการเรียนรู้เพื่อมีความรู้ในสิ่งต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป เช่น การรู้จักแสวงหาความรู้ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ การสร้างความรู้ขึ้นใหม่ (Learning to know) ประการที่สอง คือการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติลงมือทำ นำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้มา และการสร้างประโยชน์แก่สังคม (Learning to do) ประการที่สาม คือการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เช่น การเรียน ครอบครัว สังคมและการทำงาน (Learning to live together) ประการสุดท้าย คือ การเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของตนเอง และสามารถวางแผนชีวิตให้แก่ตนเองได้ (Learning to be) (สมบัติ การจนารักษ์พงศ์, 2544 : 92)

บทความนี้มีเนื้อหาโดยภาพรวม ประกอบด้วย การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์การสอนของครูภาษาไทยที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ รูปแบบการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม รูปแบบการสอนเน้นการคิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ รูปแบบการสอนเน้นการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดซินเนคติกส์ และรูปแบบการสอนเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์

2. การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 (Five Steps for Student Development) คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพ และคุณลักษณะตาม

มาตรฐานสากล โดยจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น โดยครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าถึงองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ (Constructivism) ซึ่งบันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ยังสามารถที่จะนำมาใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยได้ ซึ่งมีขั้นตอนของบันได 5 ขั้น สู่วิธีการและการจัดการเรียนรู้ในบริบทและขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นการตั้งคำถาม/สมมติฐาน (Learning to Question) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถาม และเกิดการเรียนรู้จากการตั้งคำถาม
2. ขั้นการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Learning to Search) ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูล จากแหล่งข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ จากการฝึกปฏิบัติและการทดลอง ตลอดจนการเก็บข้อมูล เป็นต้น
3. ขั้นการสร้างความรู้ (Learning to Construct) เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกันที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้จากการศึกษาค้นคว้า การทดลอง มาใช้ในการถกแถลง แสดงความคิดเห็น อภิปรายความรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้
4. ขั้นการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Learning to Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน หน้าชั้น
5. ขั้นการบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Learning to Serve) คือการที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้มาสู่การปฏิบัติ สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคม อันจะส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของผู้เรียนและการบริการสังคม (สมบัติ การจนารักษ์พงศ์, 2549 : 56)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงขั้นตอนและบันไดที่ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องสามารถนำมาใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้องค์ความรู้จากการสังเกตและตั้งคำถาม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และนำความรู้ที่ได้มาถกปัญหา แสดงความรู้ความคิด อันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และมุมมองที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสื่อสารด้วยวิธีต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการสร้างประโยชน์แก่สังคมโดยมีจิตสาธารณะควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทฤษฎีและขั้นตอนจะกล่าวไว้อย่างชัดเจนก็ตาม สิ่งที่จะนำมาสู่ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้นั้น คงหนีไม่พ้นกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูควบคู่กับการหลอมรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของหลักการ ซึ่งครูผู้สอนอาจยุ่งยากต่อการเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติในสิ่งใหม่ๆ แต่ก็อย่าลำบากมากเกินไปหากครูผู้สอนภาษาไทยยอมรับและมีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนของตน

3. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น

วิธีวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 (Five Steps for Student Development) เป็นแนวทางของวิธีสอนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างลงตัวกับทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ (Constructivism) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อันมาจากข้อสงสัยและการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการหาคำตอบ ทั้งนี้ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ คอยกระตุ้น ประคับประคอง ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความทันสมัยและความเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างนำเสนอแนวทางวิธีวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลบางสาระดังนี้

การสอนหลักภาษาไทย จากประสบการณ์ตรงที่ผู้เขียนได้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นเวลานานนับสิบปี จะเห็นได้ว่าการสอนหลักภาษาไทย เป็นเรื่องที่ยากลำบากสำหรับครูผู้สอนและผู้เรียนมาก อาจเป็นเพราะเนื้อหาที่ยาก ซ้ำซ้อน มีกฎเกณฑ์ที่เข้าใจยาก ซึ่งบ่อยครั้งจะเห็นว่าผู้เรียนไม่ค่อยสนใจเรียนรู้เท่าที่ควร พอถึงชั่วโมงที่จะต้องสอนหลักภาษาไทย จำเป็นมากที่จะต้องหาวิธีการที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจผู้เรียน

วิธีการสอนหลักภาษาไทยที่เหมาะสมนั้น จำเป็นมากที่ครูจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าประโยชน์จากการเรียนหลักภาษา สอนให้ผู้เรียนได้ทราบกฎเกณฑ์ทางภาษาเฉพาะที่จำเป็น เช่น ประโยคและโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย คำและหน้าที่ของคำในภาษาไทย รูปลักษณะคำไทย เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยให้หลักภาษาไทยได้เกิดความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย ครูจะต้องสอนหลักภาษาไทยโดยการฝึกทักษะทั้งสี่ให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนโดยให้มีการซักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ต่อประเด็นของเนื้อหาหลักภาษาไทยที่ครูกำลังสอน ซึ่งครูสามารถนำบันได 5 ขั้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน นำขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นมากำหนดกิจกรรมลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอนคือ

ขั้นแรก ครูคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถาม ให้รู้จักการสังเกต ในประเด็นและกฎเกณฑ์ของหลักภาษาไทย จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเลือกประเด็นคำถามที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาใช้เป็นประเด็นในการค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน ยกตัวอย่างการสอนเรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย อาจกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดข้อคำถาม ซึ่งข้อคำถามของผู้เรียนอาจถามว่า ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย มีภาษาอะไรบ้าง ? วิธีสังเกตภาษาต่างประเทศแต่ละภาษามีวิธีการสังเกตอย่างไร ? เพราะเหตุใดภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย ? ซึ่งคำถามของผู้เรียนทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การค้นหาคำตอบในขั้นที่สอง

ขั้นที่สอง คือการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ ซึ่งครูจะต้องมีบทบาทในการแนะนำแหล่งวิทยาการต่างๆ ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนำเอาข้อคำถามต่างๆ ที่เป็นประเด็นในชั้นเรียนมาสืบค้นหาข้อมูล ครูจะต้องทำหน้าที่ประทับประคองให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่งในขั้นที่สาม

ขั้นที่สาม คือการสร้างองค์ความรู้ โดยให้ผู้เรียนนำเอาข้อมูลความรู้ที่ได้มานั้นมานำเสนอและช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการถกประเด็นร่วมกัน เช่น เพราะเหตุใดภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย? ประเด็นคำตอบของผู้เรียนแต่ละคนนั้นอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนได้อภิปรายความรู้มีการวิพากษ์วิจารณ์ความรู้ ที่ได้มาร่วมกันเพื่อเป็นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ จากนั้นในขั้นที่สี่

ขั้นที่สี่ เป็นการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการนำเอาความรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเองมาใช้ในกระบวนการของการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอหาสาระที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในการสื่อสาร เช่น เขียนสื่อสารความรู้ในรูปแบบการเขียนเรียงความ การเขียนบทความ การเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ ตลอดจนการพูดหน้าชั้นเรียนในรูปแบบต่างๆ อาจเป็นการพูดนำเสนอข้อมูล การพูดวิเคราะห์วิจารณ์และการพูดแสดงความคิดเห็น ซึ่งการนำเสนอทักษะการสื่อสารด้วยการพูด หากจะให้เกิดรูปธรรมและชิ้นงานของผู้เรียน ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้อัดคลิปวิดีโอมาส่ง โดยใช้เครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้เรียนมีอยู่หรือหาได้ง่าย ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือกล้องดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในชั้นเรียนลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว สนใจในวิธีการนำเสนอและการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ได้

ขั้นที่ห้า เป็นขั้นของการบริการสังคมและจิตสาธารณะ หลังจากที่ได้มีการสื่อสารด้วยวิธีต่างๆ แล้ว ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนได้มีการสื่อสารโดยการบันทึกไว้ในลักษณะต่างๆ ในขั้นที่สี่ เช่น คลิปวิดีโอการพูดสื่อสารลักษณะต่างๆ เรียงความ บทความ เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศในภาษาไทยที่เป็นผลงานนักเรียน ครูอาจจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในผลงานของตน แล้วนำผลงานของตนมาเผยแพร่ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการผลงานคลิปวิดีโอ งานเขียน เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่คนอื่นในโรงเรียน เป็นต้น

การสอนวรรณคดีไทย แม้ว่าครูผู้สอนจะสอนวรรณคดีไทยในระดับชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาก็ตาม การเรียนการสอนวรรณคดีไทยยังคงประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยอย่างแท้จริง ครูมักจะมุ่งเน้นในการสอนคำศัพท์และเนื้อหาของวรรณคดีมากกว่าการพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้รู้จักสังเกต แยกแยะ วิเคราะห์ วิจารณ์ ฉะนั้นเพื่อให้การสอนวรรณคดีเป็นไปตามหลักการที่เหมาะสม ครูจะต้องสอนเนื้อหาของวรรณคดีให้มีความสัมพันธ์กับ

ชีวิตประจำวันของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการเรียนรู้ สามารถดึงแ่งคิด วิเคราะห์ วิจัยสังคม ตัวละครได้อย่างมีเหตุมีผล และมีวิจารณ์ญาณได้ นอกจากนี้ครูจะต้องสามารถสอนวรรณคดีในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมได้ จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นศิลปะภาษา จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นประสบการณ์ชีวิต โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นการพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้อิสระทางความคิดของผู้เรียน ครูจะต้องชี้แนะแนวทางวิธีการคิดที่ถูกต้องและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเรียนรู้วรรณคดีอย่างเห็นคุณค่า ตลอดจนความงามของวรรณคดี

สมบัติ การจนารักพงศ์ (2549 : 56) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางมาตรฐานสากล ผู้เขียนจึงขอนำเสนอวิธีสอนวรรณคดีโดยใช้บันได 5 ขั้น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้พอสังเขปดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการตั้งคำถาม/สมมติฐาน ไม่ว่าจะเป็นการสอนวรรณคดีระดับประถมหรือมัธยมก็ตาม การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด เกิดข้อสงสัยจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และหาคำตอบด้วยตนเองได้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความตื่นตัวสนใจและนำเสนอในการเรียนรู้วรรณคดีของผู้เรียน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1.1 ครูกำหนดวรรณคดีเรื่องที่จะสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นมาเป็นตัวตั้ง จากนั้นครูบอกและอธิบายตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำลังจะเรียน

1.2 ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามตามที่นักเรียนสนใจอยากจะรู้ หรือเชิญชวนให้นักเรียนตั้งประเด็นข้อสงสัยในเนื้อหาวรรณคดีเรื่องที่จะเรียน ยกตัวอย่างคำถามเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เช่น เพราะอะไรมนุษย์จึงต้องแต่งงานกัน? การแต่งงานมีขั้นตอนอย่างไร? เพราะอะไรการแต่งงานจึงต้องมีสินสอดทองหมั้น? เพราะเหตุใดนางพิม จึงเลือกแต่งงานกับพลายแก้ว ทั้งๆ ที่ขุนช้างก็ร่ำรวยกว่า

1.3 เมื่อผู้เรียนสร้างคำถามแล้ว ครูและนักเรียนพิจารณาคำถามร่วมกัน แล้วช่วยกันเลือกคำถามเพื่อนำไปสืบค้นเรียนรู้และหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสืบค้นข้อมูล เมื่อผู้เรียนได้ข้อคำถามแล้ว ครูทำหน้าที่แนะนำแหล่งวิทยาการให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาหาความรู้ อาจเป็นการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เข้าห้องสมุด หรือถ้าเป็นนักเรียนระดับชั้นโต ก็สามารถให้นักเรียนไปเก็บข้อมูล หรือสัมภาษณ์ความรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในชุมชนของผู้เรียนเอง ซึ่งการเก็บข้อมูลครูจะต้องให้ความช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาในการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ ขั้นนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้เกิดการสะท้อนความรู้ ครูอาจเปิดเวทีให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายความรู้คำตอบและสิ่งที่ตนเองได้ไปเรียนรู้มา ซึ่งคำตอบที่ได้มาอาจมีความแตกต่างกัน ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ความรู้ร่วมกันในมุมมองที่แตกต่างเพื่อหาข้อสรุปขององค์ความรู้ที่ได้มา

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ หากเป็นไปได้ในเด็กโต ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้มีการแบ่งกลุ่มและทำงานร่วมกัน โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้ไปศึกษามาจัดประสบการณ์ด้วยวิธีการสื่อสารการพูด การเขียน หรืออาจให้ผู้เรียนช่วยกันเขียนบทละครจากวรรณคดีที่เรียน และนำมาให้ครูตรวจสอบว่า บทละครที่เขียนขึ้น ฉาก บรรยากาศ ตัวละคร มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่ จากนั้นให้ผู้เรียนไปซ้อมการแสดงตามบทละครที่กลุ่มตนเองเขียนขึ้นมาเพื่อนำไปแสดงหน้าชั้นเรียน หรือ หน้าเสาธงก็ได้

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนวรรณคดีอย่างเห็นคุณค่ามากยิ่งขึ้น การเชื่อมโยงขั้นที่สี่มาสู่การบริการสังคมเป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ยากคือ ครูอาจมอบหมายให้แต่ละกลุ่มจัดการแสดงละครภายในโรงเรียน แล้วเชิญครูและนักเรียนมาร่วมชมการแสดง หรืออาจจัดการแสดงในกิจกรรมหน้าเสาธงก็ได้ตามความเหมาะสม

จากแนวทางวิธีวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลข้างต้นนั้น เป็นเพียงแนวคิดที่ต้องการนำเสนอให้ครูผู้สอนภาษาไทยได้เห็นภาพว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าวสามารถที่จะนำมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับตัวชี้วัดของสาระวิชาตามหลักสูตรได้ทั้งสิ้น หากเพียงแค่ว่าครูได้กำหนดวิธีการที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการกระตุ้นการตั้งคำถามของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเรื่องที่กำลังจะสอนให้ได้มากที่สุด ก็จะสามารถเป็นบันไดสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าในศตวรรษที่ 21 จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใดก็ตาม กระบวนการที่กล่าวมาไม่ได้ถือว่าเป็นแนวคิดใหม่แต่อย่างไร หากจะมองในเรื่องของทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แล้ว บันได 5 ขั้นล้วนสัมพันธ์กับทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้นิยม หรือที่เรียกว่า คอนสตรัคติวิซิม (Constructivism) ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากประเด็นข้อสงสัยและการหาคำตอบ เป็นทฤษฎีพหุปัญญา ซึ่งผู้สอนต้องเข้าใจและเห็นถึงคุณค่าความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน โดยมองว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพและสามารถที่จะเรียนรู้ได้ในประสบการณ์และแนวคิดที่แตกต่างกัน ถ้าผู้เรียนมีความรู้เดิมอยู่บ้างจะสามารถสร้งองค์ความรู้ใหม่ได้โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ดังนั้นบทบาทผู้สอนเป็นเพียงผู้ค้นหาความรู้เดิมผู้เรียนแล้วจัดสถานการณ์ใหม่เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้งองค์ความรู้ขึ้นเองได้ และการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้เป็นกระบวนการที่ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ในการสร้ง การรวบรวม และการตกแต่งความรู้ของผู้เรียนเอง ดังนั้นจะเห็นว่าแนวทางทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก ฉะนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า การนำบันได 5 ขั้น มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่อย่างไรก็ตามหากครูสามารถที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเรียนรู้ เห็น

คุณค่าและประโยชน์ในการเรียนรู้ มีนิสัยในการเรียนรู้ให้มากขึ้นได้ บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลก็จะไม่ใช่เรื่องยากในการสอนของครูอีกต่อไป

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ว่า ขั้นการตั้งคำถาม/สมมติฐาน ขั้นการสืบค้นข้อมูล ขั้นการสร้างองค์ความรู้ ขั้นการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ และขั้นการบริการสังคมและจิตสาธารณะ ทุกขั้นมีความสำคัญที่สุดสำหรับผู้เรียนเพื่อการพัฒนาตนเองสู่วิชาชีพครูอย่างมีศักยภาพในอนาคตต่อไป

4. กลยุทธ์การสอนของครูภาษาไทยที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

สุรงค์ โคว์ตระกูล (2537 : 74) กล่าวว่า กลยุทธ์การสอนของครูภาษาไทยที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบไปด้วย 1)รูปแบบการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม 2)รูปแบบการสอนเน้นการคิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ 3)รูปแบบการสอนเน้นการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดซินเนคติกส์ 4)รูปแบบการสอนเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์

1. รูปแบบการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และด้านเจตพิสัย (Affective Domain)

2. รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance's Future Problem Solving Instructional Model)

2.1 ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ รูปแบบการเรียนการสอนนี้พัฒนามาจากรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance, 1962 : 53) ซึ่งได้นำองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ คือ การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม มาใช้ประกอบกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการใช้ประโยชน์จากกลุ่มซึ่งมีความคิดหลากหลาย โดยเน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน

2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักรู้ในปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเรียนรู้ที่จะคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดจำนวนมาก

2.3 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 การนำสภาพการณ์อนาคตเข้าสู่ระบบการคิดนำเสนอสภาพการณ์อนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และจินตนาการในการทำนายสภาพการณ์อนาคตจากข้อมูล ข้อเท็จจริง และประสบการณ์ของตน

ขั้นที่ 2 การระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาจากสภาพการณ์อนาคตในขั้นที่ 1 ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าอาจจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้างในอนาคต

ขั้นที่ 3 การสรุปปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาผู้เรียนนำปัญหาที่วิเคราะห์ได้มาจัดกลุ่ม หรือจัดความสัมพันธ์เพื่อกำหนดว่าอะไรเป็นปัญหาหลัก อะไรเป็นปัญหารอง และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 4 การระดมสมองหาวิธีแก้ปัญห ผู้เรียนร่วมกันคิดวิธีแก้ปัญห โดยพยายามคิดให้ได้ทางเลือกที่แปลกใหม่ จำนวนมาก

ขั้นที่ 5 การเลือกวิธีการแก้ปัญหที่ดีที่สุด เสนอเกณฑ์หลายๆ เกณฑ์ที่จะใช้ในการเลือกวิธีการแก้ปัญห แล้วตัดสินใจเลือกเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในแต่ละสภาพการณ์ ต่อไปจึงนำเกณฑ์ที่คัดเลือกไว้ มาใช้ในการเลือกวิธีการแก้ปัญหที่ดีที่สุด โดยพิจารณาถึงน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์แต่ละข้อด้วย

ขั้นที่ 6 การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหอนาคตผู้เรียนนำวิธีการแก้ปัญหอนาคตที่ได้มาเรียงเรียง อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลที่จำเป็น คิดวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม และนำเสนออย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ

2.4 ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญห และตระหนักรู้ในปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถใช้ทักษะการคิดแก้ปัญห มาใช้ในการแก้ปัญหปัจจุบัน และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ หรือซินเนคติกส์ (Synectics) เป็นทฤษฎีทางวิธีการมุ่งที่จะรวมบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ทั้งบุคลิกภาพและความคิด เพื่อร่วมกันกำหนดปัญหาและแก้ปัญหเชิงสร้างสรรค์เป็นทฤษฎีเชิงปฏิบัติการ ที่นำกลไกทางจิตวิทยาที่ซ่อนเร้นทางความคิด (Preconscious thought) มาใช้ในทางความคิดสร้างสรรค์ จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นและเพื่อการพัฒนาความสำเร็จในการแก้ปัญหต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และรวมถึงไปการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ผลงาน ซินเนคติกส์ คือ แนวทางการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับผู้เรียนใช้การเปรียบเทียบเพื่อฝึกฝน ให้เกิดความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพิจารณา การมองปัญหาในมุมที่แตกต่างออกไปจากเดิมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น รูปแบบการสอนที่เน้นการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์จึงต้องแตกต่างไปจากเดิม และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนจึงเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอุปมาโดยตรง การอุปมาตนเอง การอุปมาสัญลักษณ์ และการอุปมาแบบเพื่อฝันเป็นแนวทางในการสอนเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอันเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้อีกวิธีการหนึ่ง

4. รูปแบบการสอนเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์

เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537 : 24) ได้แบ่งองค์ประกอบของการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ เป็น 7 ด้าน คือ

1. การระบุประเด็นปัญหา เป็นการระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา
ข้อความ ข้ออ้าง หรือข้อโต้แย้ง ประกอบด้วย ความสามารถในการพิจารณาข้อมูลหรือสถานการณ์
ที่ปรากฏ รวมทั้งความหมายของคำหรือความชัดเจนของข้อความ เพื่อกำหนดประเด็นข้อสงสัย
และประเด็นหลักที่ควรพิจารณา และการแสวงหาคำตอบ

2. การรวบรวมข้อมูล เป็นความสามารถในการรวบรวมข้อมูลทั้งทางตรงและทางอ้อม
จากแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมถึงการรวมข้อมูลจากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ซึ่งได้จากการคิด การพูดคุย
การสังเกตที่เกิดขึ้นจากตนเองและผู้อื่น

3. การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล เป็นการวัดความสามารถในการ
พิจารณา การประเมิน การตรวจสอบ ตัดสินข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยพิจารณาถึงที่มา
ของข้อมูลสถิติ และหลักฐานที่ปรากฏ รวมทั้งความเพียงพอของข้อมูลในแง่มุมต่างๆ ที่จะนำไปสู่การ
ลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล หากยังไม่เกี่ยวข้องที่จะใช้พิจารณาข้อสรุป ก็จะต้องรวบรวมข้อมูล
เพิ่มเติม

4. การระบุลักษณะของข้อมูล เป็นการวัดความสามารถในการจำแนกประเภทของ
ข้อมูล ระบุแนวคิดที่อยู่เบื้องตันหลังข้อมูลที่ปรากฏ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการ พิจารณา
แยกแยะเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล การตีความข้อมูล ประเมินว่าข้อมูลใดเป็น ข้อเท็จจริง
ข้อมูลใดเป็นข้อคิดเห็นรวมถึงการระบุข้อสันนิษฐานหรือข้อตกลงเบื้องต้นที่อยู่เบื้องหลังข้อมูลที่
ปรากฏเป็นการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาศัยข้อมูลจาก ประสบการณ์เดิมมาร่วมพิจารณา
เพื่อทำการสังเคราะห์จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำเร็จของ ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการ
พิจารณาตั้งสมมติฐานต่อไป

5. การตั้งสมมติฐาน เป็นการวัดความสามารถเหนือกำหนดขอบเขต แนวทางการ
พิจารณาหาข้อสรุปของคำถาม ประเด็นปัญหา และข้อโต้แย้ง ประกอบด้วยความสามารถในการ
คิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้ โดยเน้นที่
ความสามารถพิจารณาเชื่อมโยงเหตุการณ์และสถานการณ์

6. การลงข้อสรุป เป็นวัดความสามารถในการลงข้อสรุปโดยการให้เหตุผลซึ่งถือว่าเป็น
เป็นส่วนสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลนั้นอาจใช้เหตุผล
เชิงอุปนัยหรือเหตุผลเชิงนิรนัย-การให้เหตุผลเชิงอุปนัย เป็นการสรุปความโดยพิจารณาข้อมูล หรือ
กรณี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะเรื่อง เพื่อไปสู่กฎเกณฑ์ในที่นี่เป็นการวัดความสามารถในการสรุป
ความเหตุการณ์หรือข้อมูลที่กำหนดเป็นคำถามโดยใช้ข้อมูลหรือข้อความที่บอกมาเป็นเหตุผลหรือ

กฎเกณฑ์เพื่อการหาข้อสรุปการใช้เหตุผลเชิงนิรนัย เป็นการสรุปความโดยพิจารณาเหตุผลจากกฎเกณฑ์และหลักการทั่วไป ไปสู่เรื่องเฉพาะ ซึ่งเป็นการวัดความสามารถในการสรุปความโดยพิจารณาจาก หลักการหรือกฎเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดไว้ แล้วตัดสินใจลงข้อสรุปในประเด็นคำถาม

7. การประเมินผล เป็นการวัดความสามารถในการพิจารณา ประเมินความถูกต้องสมเหตุสมผลของข้อสรุป ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินอย่างไตร่ตรองรอบคอบ เพื่อพิจารณาความสมเหตุสมผลเชิงตรรกะจากข้อมูลที่มีอยู่ ข้อสรุปนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ มีผลตามมาอย่างไร มีการตัดสินใจคุณค่าได้อย่างไร และมีหลักเกณฑ์อย่างไรกล่าวได้ความเข้าใจกับประเด็นปัญหา คำถาม หรือสถานการณ์ที่พบ แล้วมีการรวบรวมข้อมูลหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการพิจารณาว่าข้อมูลใดมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ แล้วจึงสรุปเพื่อตัดสินใจ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนของครูภาษาไทยที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม รูปแบบการสอนเน้นการคิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ รูปแบบการสอนเน้นการคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดซินเนคติกส์ และรูปแบบการสอนเน้นการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของ เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน องค์ประกอบที่ชัดเจน จึงส่งผลให้การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ให้สูงขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการสอนมีการพัฒนา มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี

5. สรุป

กลยุทธ์การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยครูภาษาไทยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศ สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการคิดเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในประจำวันได้อย่างมีความสุข สำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบทความเรื่องกลยุทธ์การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่าการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์จะมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้นักเรียนนำทักษะการคิดวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์กับตัวแปรด้านต่างๆ เช่น พื้นฐานครอบครัว ประสบการณ์ชีวิต สภาพแวดล้อม ศักยภาพการเรียนรู้ เป็นต้น ควรมีการพัฒนาแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ควบคู่ไปกับการ

จัดการเรียนรู้ในเนื้อหาให้กับผู้เรียน และควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดวิเคราะห์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

6. เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. (2537). การพัฒนารูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับ **นักศึกษาครู**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2537). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ การจนารักพงศ์. (2544). **การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ สรรค์สร้างความรู้**. กรุงเทพมหานคร : แคนดิดมีเดีย.
- สมบัติ การจนารักพงศ์. (2549). **เทคนิคการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบ 5E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, เพียว ยินดีสุข. (2557). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. สำนักพิมพ์พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์.
- Torrance, E.P.(1962). **รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต Guiding Creative Talent**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, Inc.